

14.5.2020

Kaupunginmuseon lausunto koskien Heteniityn koulun asemakaavanmuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa

HEL 2020-002486 T 10 03 03

Asemakaavapalvelut on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Heteniityn koulun asemakaavanmuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutos koskee tonttia 54066/1 ja sitä ympäröiviä katu-, puisto-, pysäköinti- ja urheilualueita sekä tonttia 54065/1. Tavoitteena on mahdollistaa tontilla 54066/1 olevalle Vuoniityn peruskoulun Heteniityn toimipisteelle laajennus. Nykyisen 1950-luvun III-kerroksisen koulurakennuksen yhteyteen suunnitellaan uudisrakennus, jossa on koulutilojen lisäksi päiväkotia sekä kokoontumis- ja liikuntatiloja yleiseen käyttöön. Koululaajennuksella varaudutaan Vuosaaren palveluverkkoselvityksen mukaisesti alueen kasvaviin oppilasmääriin. Tontilla olevien I- ja II-kerroksisten rakennusten purkamista laajennuksen tieltä tutkitaan. Kallvikintien katutilassa varaudutaan tulevaisuudessa Kallvikintielle suunniteltavaan Jokeri 2 –pikaraitiotieyhteyteen. Urheilupuiston alueella tutkitaan ulkoilureitin kehittämistä osana tavoitteellista viher- ja virkistysverkosto VISTRA:a. Tontin 54065/1 täydennysrakentamista asumiselle tutkitaan.

Heteniityn koulun tontilla 54066/1 sijaitsee vuonna 1950 valmistunut III-kerroksinen koulurakennus, vuonna 1951 opettajien asuntolaksi valmistunut II-kerroksinen asuinrakennus, joka on nykyisin koulukäytössä sekä vuonna 1963 uudeksi opettajien asuntolaksi valmistunut I-kerroksinen asuinrakennus.

Heteniityn koulu on paikallishistorialtaan poikkeuksellisen merkittävä koulurakennus rakennusmateriaalejaan myöten, sillä Lohjan Kalkkitehtaan tytäryhtiö Oy Saseka Ab päätti vuonna 1938 rakentaa Siporex-kevytbetonin ja Kahitiilien valmistusta varten tehtaan tuolloin Helsingin pitäjässä sijainneeseen Vuosaareen, hyvien hiekkaesiintymien lähelle. Yhtiö teki myös aloitteen Vuosaaren ensimmäisen suomenkielisen koulun rakentamisesta ja lahjoitti tontin koulurakennusta varten. Kevytbetonisen koulurakennuksen suunnitteli arkkitehti Pirkko Wesamaa, joka piirsi myös Sasekan vuonna 1952 Kallahteen valmistuneen uuden ruokalan. Koulu toimi alkuvaiheessa nimellä Helsingin maalaiskunnan

14.5.2020

Rannikkopiirin kansakoulu. Wesamaa on suunnittelut myös muut tontilla sijaitsevat rakennukset.

Vaikka tontilla sijaitsevat opettajien asuntolarakennukset täydentävät alueen paikallishistoriallista arvoa ja luonnetta, ovat rakennukset korjauksissa menettäneet arkkitehtonista integriteettiään niin, että museo pitää mahdollisena tutkia rakennusten purkamista laajennuksen tieltä.

Mikäli asuntolarakennukset tullaan purkamaan, kiinnittyy paikallishistoriallinen huomioarvo entistäkin enemmän itse koulurakennukseen, joka on lähtökohtaisesti kulttuurihistoriallisesti arvokas ja vaalittava rakennus, ja jolle tulee kaavassa osoittaa sr-merkintä.

Kaavahankkeessa tontille suunnitellaan huomattavaa uudisrakentamista, jonka sijoittumista tutkitaan kaava-aineistossa olevilla maankäyttökaavioilla. Eri vaihtoehtoissa rakennukset paitsi rajaavat piha-alueen eri tavalla, myös koululaajennuksen muodostama kaupunkikuva eroaa vaihtoehtojen välillä. Maankäyttökaavioissa on pidättäytytty massoitte- lussa, eikä otettu kantaa yksityiskohtaisiin toiminnallisiin sisätila- ja pi- hajärjestelyihin.

Vaikka uudisrakentaminen tuleekin olemaan massiivista suhteessa olemassa olevaan koulurakennukseen, tulisi arkkitehtoninen tasapaino silti löytyä. Ongelmana maankäyttökaavioiden vaihtoehtojen kommentointiin on se, ettei Heteniityn koulusta ole tehty (suppeaa) rakennushistoriallista selvitystä. Esimerkiksi alustavien aistinvaraisten havaintojen perusteella koulun liikuntasiipi toimii arkkitehtonisesti herkempänä elementtinä ja vastapainona luokkahuonesiiven julkisivun toisteisuudelle. Tämän johdosta vaikuttaa maankäyttökaavion vaihtoehtoista esimerkiksi vaihtoehto I:n kehittäminen joltain osin toimivalta, jättäessään liikuntasiiiven rauhaan, ja samalla rakennusmassojen ketju ja suunta silti säilyisivät.

Rakennushistoriallinen selvitys paitsi yksityiskohtaistaisi maankäyttökaavioiden laatimista, myös antaisi mahdollisuuksia tarkastella vanhan ja uuden rakennusosan optimaalisinta arkkitehtuurista liittymistä toisiinsa, ja sitä, miten koulun julkisivu ja toiminta mukautuisivat laajennukseen. Tämän johdosta kaupunginmuseo esittää Heteniityn koulun (suppean) rakennushistoriallisen selvityksen laatimista.

Lisätiedot

Juha Vuorinen, tutkija, puhelin: 310 36940
juha.h.vuorinen(a)hel.fi

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

14.5.2020

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566